

Sociologie

Problémy přežití společnosti

Základní problémy přežití spol.

- zachování / **reprodukce spol.** - potřeba řešit:
  - (1) **přežití v prostředí** (moderní ovládání přírody vs. postmoderní zklamání z "pokroku")
  - (2) **legitimace soc. nerovností** (krize ve spol. není dána nerovností, ale ztrátou zdůvodnění)
  - (3) **orientace ve světě** (výklad světa)
  - (4) **socializace a soc. kontrola** (předávání hodnot a norem)

(1) Problém přežití v prostředí

- emancipace člověka vůči přírodě => nárůst závislosti na společnosti
- biologické **X** kulturní potřeby (neuspokojitelné, naráží na hranice přírody)
- moderna - spol. nadproduktu
- potřeby jsou pod diktaturou trhu

(2) Problém legitimace soc. nerovností

- rovnost členů spol. nelze zaručit ($\leq$ nedostatkovost statků a služeb)
- vrstvy a skupiny spol. - určeny podle: podílu na statcích a službách, moci, prestiži
- nutnost vysvětlit nerovnosti členům spol.

Legitimace soc. nerovností v tradiční a moderní spol.

- **tradiční spol.**
  - osobní kontakty
  - není odděleno veřejné a soukromé
  - moc => majetek => vyšší moc
  - zdůvodňování pozic pouze směrem ke správnímu aparátu
- **moderní spol.**
  - oddělení veřejného a soukromého vlastnictví
  - majetek => moc => větší majetek
  - zdůvodňování pozic směrem k velké skupině členů spol. - významné principy:
    - parlamentní demokracie* (držitelé moci jsou svobodně zvolení zástupci lidu)
    - meritokracie* (formální rovnost všech získat lib. bohatství)

Koncepce panství (*Max Weber*)

- nerovnost v přístupu k moci
- **panství** - ospravedlněná (legitimní) moc
  - charismatické
  - tradiční
  - legální

(3) Problém orientace ve světě

- výklad světa - rozumět okolí, jevům a událostem a své vlastní pozici
  - základem je: Čiň takto! (návod k jednání)
  - další stupeň: legendy a přísloví (zdůvodnění, konkrétnost)
  - nejvyšší stupeň: symbolická univerza - ucelené abstraktní teorie (komplexní zdůvodnění, mimo zkušenost)
    - věda **X** náboženství (příklad smrti)

(4) Problém socializace a sociální kontroly

- instituce a organizace - kontrolní mechanismy (založeno na rolích)
- socializace formuje bytost "pod dohledem" hodnot a norem
  - učí vstupovat do běžných interakcí se členy skupiny
  - předává hodnoty a normy (reprodukce skupiny)
  - ALE: přenos i nerovností (př. jazyk)
- moder. spol. - štěpení socializačních mechanismů (rodina, škola, média, vrstevníci, ...) => rozporné info
  - "konformita a chaos v jednom"